

Huyền Thoại Về Muối

BS Hồ Ngọc Minh

Có một lần nọ, ăn sáng chung ở bệnh viện với một ông bác sĩ người Mỹ chuyên về bệnh tim mạch, khi thấy tôi rắc muối lên những múi bưởi, ông ta trở mắt: “Anh không sợ bị cao huyết áp ư?”

Nhìn ánh mắt của người đồng nghiệp, tôi nghĩ lý do cao huyết áp không phải là quan tâm chính, mà là chuyện ăn bưởi với muối! Người Mỹ thường trộn đường vào trái cây chứ không phải muối, nhất là muối ớt. Tôi dụ ông ta thử, “chàng” gật gù khen ngon, vì muối bưởi đường như ngọt hơn, bớt chua và bớt đắng.

Trong gần 50 năm qua, các bác sĩ thường khuyên chúng ta không nên ăn mặn, trong khi đó, các cụ từ ngàn xưa lại nói, ăn mặn cho chắc da, chắc thịt. Thuở bé, tôi vẫn còn nhớ những nồi cá hay nồi thịt kho mặn đắng dành cho các sản phụ nhà hàng xóm, sau khi sanh. Những nghiên cứu cũ, hơn 100 năm trước, suy diễn, biện luận một chiều, dựa trên

những quan sát không đầy đủ, cho rằng ăn mặn có hại đến sức khỏe tim mạch, thật ra không đúng hẳn. Theo các nghiên cứu gần đây, ăn nhiều muối cũng không đến nỗi tệ như người ta hằng nghĩ.

Hiện nay, chúng ta được khuyên, nên giới hạn lượng muối tiêu thụ ở mức 6 gram mỗi ngày, tức là 2.4 gram chất sodium (natri), vào khoảng độ một muỗng cà phê muối. Nếu bệnh nhân có bệnh cao huyết áp, bác sĩ thường khuyên nên giảm muối xuống còn 2/3 muỗng cà phê mỗi ngày. So với chế độ ẩm thực của người Việt, và ngay cả những thức ăn của các chủng tộc khác, giới hạn về muối này là chuyện nói cho vui, vì nó đi ngược lại bản năng sinh tồn của con người nói chung.

Từ thời cổ đại, nhất là ở những vùng đất xa biển, muối là một loại nhu cầu quý hiếm, người ta tôn thờ nó, giết nhau cũng vì nó. Muối rất quan trọng cho sự sống, không riêng gì cho con người mà cho cả những loài động vật. Ở xứ Keyna, quê hương thủy tổ của ông Obama, những con voi thèm muối, đang đêm, lặn lội vào hang sâu, để liếm những tinh thể muối tích tụ trên vách đá. Rồi những con khỉ đười ươi gorillas, theo vết, ăn phân của các cô chú voi, cũng vì muối. Ngay đến những chú khỉ nhỏ, ngồi bắt chích bắt rận cho nhau, chỉ để liếm vào da nhau, hưởng thừa chút muối tiết ra từ mồ hôi.

Con người chúng ta, thực tế, là một bịch muối biết đi, với những tế bào ngâm trong nước muối. Chúng ta khóc ra muối, đổ mồ hôi ra muối, khi thiếu nguồn muối bổ sung là đời tàn. Nghiên cứu gần đây cho thấy, khi thiếu muối, sự ham muốn về dục tính sẽ giảm đi, đàn ông dễ bị yếu sinh lý, mệt mỏi và... xụi. Phụ nữ thiếu muối cũng giảm bớt khả năng sinh sản và ảnh hưởng đến cân lượng của em bé. Thiếu muối còn làm cho nhịp tim tăng, làm cho thận suy, làm cho tuyến giáp suy nhược, làm tăng độ vô cảm với chất insulin, và làm tăng cholesterol. Như thế, trên lý thuyết làm hại đến hệ thống tuần hoàn, tăng nguy cơ bị bệnh tim mạch.

Chất sodium là thành phần chính trong máu và tất cả dịch thủy trong cơ thể, vừa giữ thể tích cho máu, bảo đảm áp suất cho hệ thống tuần hoàn, vừa duy trì các phản ứng sinh hoá cho các tế bào. Mất muối, hệ thống tuần hoàn bị rối loạn. Riêng với hệ thần kinh, sự thay đổi nồng độ sodium qua những cái bơm nhỏ ở tế bào thần kinh, tạo ra những tín hiệu truyền dẫn trong mạng lưới thần kinh. Thiếu muối, hệ thống thần kinh bị tê liệt, não bộ sẽ bị sưng lên, gây hôn mê. Trong trường hợp bị mất máu vì thương tích hay bị phỏng nặng, chúng ta mất nước và mất muối, làm cho các cơ phận có nguy cơ sụp đổ, ngừng hoạt động. Vì thế, khi vào nhà thương, truyền nước biển là chuyện đầu tiên.

Vậy thì, tại sao hầu hết các bác sĩ lại khuyên ta nên cữ muối? Lý do vì những suy luận cổ điển dựa trên những quan sát hạn hẹp, một chiều, cho rằng ăn nhiều muối sẽ làm tăng huyết áp. Đã thế, để chứng minh cho những tiền đề không đúng, những nghiên cứu lệch lạc đua nhau

Tìm Cách Chứng Minh một Tiền Đề Nông Can về Căn Bản. Một Vòng Lẩn Quẩn!

Này nhé, người ta suy luận rằng, khi chúng ta ăn nhiều muối sẽ bị khát nước, vì thế sẽ uống nhiều nước. Nồng độ sodium từ muối tăng cao làm cho cơ thể giữ nước lại để pha loãng bớt độ mặn của máu, do đó thể tích máu tăng. Một khi thể tích máu tăng, sẽ làm tăng áp suất máu, đưa đến bệnh tim mạch, tai biến não, và các nguy cơ khác.

Lý thuyết trên đây, chính tôi, cũng như hầu hết các bác sĩ đều được dạy như thế trong những năm đầu của trường thuốc. Thoạt nghe thì rất ư là “logic”, nhưng dần dà những sự thật quan sát được lại không chứng minh được cho lý thuyết này.

Huyết áp của con người được kiểm soát bởi nhiều động cơ mà trong đó nồng độ sodium và thể tích máu chỉ là một. Kể đến nguy cơ bị bệnh tim mạch, truy tim, tai biến não lại là hệ quả của nhiều lý do khác nhau, trong đó cao huyết áp chỉ là một trong những lý do ấy. Theo quan sát, 80% người có áp suất bình thường, khi ăn nhiều muối, không bị tăng huyết áp. Ngay cả những người đã bị cao huyết áp, khoảng 60% không bị ảnh hưởng vì muối.

Ở đây, nồng độ của muối, của chất sodium, cũng như huyết áp được điều chỉnh bởi trái thận. Những hormone từ tuyến thượng thận aldosterone, angiotensin từ lá gan, và renin từ trái thận, tạo thành một hệ thống gọi là renin–angiotensin–aldosterone system (RAAS), làm việc với nhau để kiểm soát nồng độ muối, thể tích máu cũng như áp suất máu. Như thế người có lá gan khỏe, trái thận tốt, đa số sẽ đáp ứng rất nhạy bén cho nồng độ muối trong máu. Cao huyết áp không đơn thuần vì ăn nhiều muối, mà vì hệ thống RAAS không làm việc hữu hiệu. Lá gan yếu, thận hư thật ra lại do những lý do khác, về nếp sống, về ẩm thực như ăn nhiều đường và tinh bột chẳng hạn.

Nói như trên đây, cũng không có nghĩa là chúng ta có thể ăn mặn càng nhiều càng tốt, nhưng người bình thường lâu lâu ăn mặn tí xíu thì cũng không hại gì, trừ trường hợp những người thuộc vào diện cao huyết áp vì “nhạy cảm với muối”, phải cử muối vì trái thận hay trái tim đã suy. Trung bình, chúng ta có thể tiêu thụ muối vừa phải, khoảng độ từ 1.5 đến 3.5 muỗng cà phê muối là vừa. Nếu thấy khát nước là đã ăn quá mặn, không tốt cho trái thận, nên bớt ăn mặn cho lần sau. Không nên để “đời cha ăn mặn” để đến “đời con khát nước” mới cử muối thì hơi trễ!

Bác Sĩ Hồ Ngọc Minh, được biết trong cộng đồng người Việt nhiều năm qua với chuyên khoa về hiếm muộn, vô sinh, và lựa chọn trai gái theo ý muốn. Ông đã từng làm nghiên cứu về bệnh hiếm muộn, và các bệnh ung thư của phụ nữ tại National Cancer Institute trực thuộc National Institutes of Health. Bác Sĩ Minh là Board Certified về Obstetrics, Gynecology và Reproductive Endocrinology Infertility.

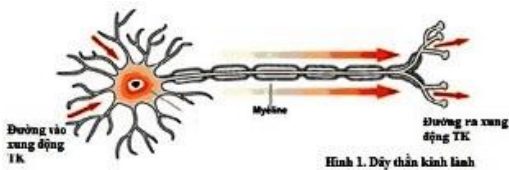
[Shaking up the Salt Myth: The Dangers of Salt Restriction](#)

Nguy hại kinh hoàng từ chế độ ăn kiêng ít muối

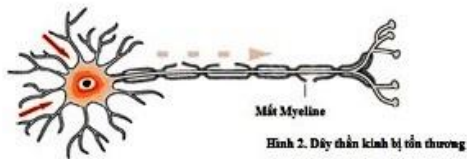
Bạn có biết việc thiếu hụt quá nhiều muối trong cách ăn kiêng không những không đem lại cho bạn tác dụng giảm cân mà còn gây ra những vấn đề sức khỏe khác? Muối là thứ gia vị thiết yếu trong cách ăn uống hàng ngày. Việc phân bổ lượng muối không hợp lý trong thực ăn có thể gây nên những vấn đề nghiêm trọng. Sử dụng quá nhiều muối được các nhà khoa học cho là nguyên nhân trực tiếp dẫn đến các vấn đề về tim mạch và thận. Tuy nhiên, ít ai biết rằng ăn quá ít muối cũng có thể mang lại những tác động tiêu cực tới sức khỏe.

Ninad Pendse, Chuyên gia y khoa kiêm nhà vật lý trị liệu tại bệnh viện Seawoods, Mumbai cho biết, muối có vai trò quan trọng duy trì điện thế tế bào, đảm bảo quá trình dẫn truyền xung động thần kinh không bị gián đoạn. Natri trong muối còn có tác dụng tăng bảo đảm quá trình chuyển hóa chất trong tế bào diễn ra thuận lợi, tăng cường dịch vị giúp ăn ngon miệng. Nếu ăn quá ít muối bạn có thể phải đối mặt với những hiểm họa sức khỏe sau:

Suy giảm năng chức hoạt động của tế bào thần kinh

Hình 1. Dây thần kinh lành

Hình 2. Dây thần kinh bị tổn thương

Hệ thống thần kinh cần muối để hoạt động thuận lợi. ăn không đủ lượng muối cho cơ thể sẽ ảnh hưởng tới chức năng chủ yếu hoạt động của hệ thống này. Mona Gohara, dược sĩ kiêm bác sĩ đa khoa tại Đại học Yale, New Haven (Mỹ) cho biết, những vấn đề bạn có thể gặp bao gồm đau nhức đầu, mất phương hướng trong mặt hoặc thậm chí hôn mê nếu thiếu muối quá trầm trọng trong một thời gian dài.

Hạn chế muối trong dinh dưỡng còn làm giảm khối lượng và hoạt tính của hệ thống thần kinh giao cảm. Đây là khu vực có vai trò chủ chốt trong việc kiểm soát huyết áp của cơ thể.

Các vấn đề về khớp

Dinh dưỡng thiếu muối cũng đem lại cho bạn những vấn đề về vận động. Debby Herbenick, nhà dược sĩ học kiêm tư vấn viên y khoa tại Đại học Indiana (Mỹ) cho biết, Khả năng vận động kém là một trong những tác dụng phụ mà cơ thể gặp phải khi thiếu muối. Không chỉ làm những nhóm cơ yếu và mỏi, tình trạng này còn có thể gây thêm những chấn thương về cơ như sưng đau và nhức mỏi.

Hạ natri trong máu

Theo chuyên gia dinh dưỡng Clare McKindley tại Trung tâm y tế Ronald Reagan UCLA, California (Hoa Kỳ), Natri trong muối là chất hóa học có tác dụng quan trọng trong việc cân bằng điện tích trong cơ thể. Giảm lượng muối tiếp nhận có thể phá hỏng sự cân bằng này, gây ra tình trạng tụt natri trong máu. Điều này gây nên những vấn đề như đau đầu, nhức mỏi cơ, ăn không ngon, nôn mửa hoặc thậm chí động kinh. Khi lượng Natri trong máu giảm, áp lực trong thành mạch cũng giảm theo, dẫn tới tình trạng tụt huyết áp. Khi đó, những cơ quan quan trọng trong cơ thể như não, tim, thận... đều sẽ rơi vào tình trạng thiếu Oxy và dinh dưỡng. Theo Jacqueline Bromberg, bác sĩ kiêm nhà nghiên cứu y khoa tại Trung tâm Sức khỏe Memorial Sloan-Kettering thuộc Đại học Weill Cornell Medical College, New York (Mỹ), Natri trong máu giảm cũng khiến cơ thể không giữ được nước. Lượng nước thoát ra ngoài dưới lớp da sẽ gây ra hiện tượng phù tay, phù chân hoặc thậm chí phù toàn thân.

Các vấn đề về tim

Deborah Levy, dược sĩ học kiêm nhà tư vấn y khoa trung tâm Sức khỏe Carrington Farms cho hay, Ăn quá ít muối sẽ làm gia tăng hàm lượng cholesterol trong cơ thể lên khoảng 4,6%. Không chỉ vậy, những chất béo trung tính và chất béo bão hòa trong máu cũng gia tăng gây nên nhiều hiểm họa về tim mạch hơn. Ăn quá ít muối còn khiến thể tích máu trong cơ thể sụt giảm. Hiện tượng này làm tuyến yên và tuyến thượng thận phải hoạt động nhiều hơn nhằm giúp giữ lại lượng natri và nước để cân bằng thể tích máu. Tình trạng này kéo dài sẽ khiến hai hệ thống này suy giảm chức năng và hoạt động kém hiệu quả hơn.

Phù thũng não

Tình trạng phù thũng não là hiện tượng sưng viêm phía bên trong hộp sọ và là một trong những tác động nguy hiểm nhất của việc thiếu muối lên cơ thể. Elizabeth M. Piero, Chuyên gia thần kinh học kiêm giám đốc chương trình điều trị các vấn đề tổn thương thần kinh tại trung tâm NorthShore, trực thuộc đại học HealthSystem tại Anh cho biết, những khối sưng viêm có khả năng làm cản trở tuần hoàn máu, khiến những mạch máu vỡ ra gây nên tình trạng chảy máu trong não.